

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 16 czerwca 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 17294 Pani poseł Olgi Ewy Semeniuk – Patkowskiej
Znak sprawy: ST1.054.6.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na interpelację nr 17294 Pani poseł Olgi Ewy Semeniuk – Patkowskiej w sprawie sytuacji finansowej gmin turystycznych na terenie woj. warmińsko-mazurskiego proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST) od roku 2025 naliczane są zgodnie z przepisami ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹.

Założeniem reformy finansów samorządu terytorialnego było, aby dochody samorządów zwiększały się w sposób przewidywalny. Nowy system dochodów JST uwzględnia m.in. specyfikę poszczególnych kategorii JST, obejmując przy tym nie tylko kwestię zróżnicowań dochodowych ale również kwestię potrzeb wydatkowych JST wynikających z realizowanych zadań. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody podatkowe. Nastąpiła jakościowa zmiana w strukturze dochodów budżetów samorządowych. Ustawa zwiększyła dochody własne jednostek samorządu terytorialnego, dochody odzyskały swój podstawowy i stymulacyjny charakter. System zasilania finansowego został oparty na lokalnej bazie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz podatników podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Dochody JST z tytułu udziału w podatkach dochodowych (PIT i CIT) są liczone jako procent od dochodów podatników danego podatku z terenu jednostki samorządu terytorialnego (do 2024 r. dochód samorządów z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT naliczany był na podstawie podatku należnego).

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1572 z późn.zm

Rozszerzony został również katalog dochodów z PIT, w których samorządy terytorialne partycypują, o podatek PIT pobierany w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

W ustawie wprowadzono pojęcie potrzeb finansowych JST, które to potrzeby podlegają finansowaniu zwiększonymi dochodami z tytułu PIT i CIT i w mniejszym stopniu subwencją ogólną. Potrzeby finansowe są elementem kalkulacyjnym do ustalenia subwencji ogólnej z budżetu państwa.

Wśród potrzeb finansowych są potrzeby wyrównawcze. Nowa ustawa wprowadziła dodatkowy element, jakim są potrzeby wydatkowe. W celu obliczenia na rok 2025 i 2026 przeliczeniowej liczby mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego dla gmin w obszarze wydatkowym gospodarka komunalna i ochrona środowiska wskazano determinantę dotyczącą ilość wody dostarczonej i ścieków bytowych odprowadzonych siecią kanalizacyjną [dam³], która wpływa na potrzeby wyrównawcze gmin. W przypadku gmin o charakterze turystycznym, gdzie ilość osób przebywających na danym terenie ulega czasowemu, znacznemu wzrostowi jest to istotny czynnik wpływający na ustalenie poziomu dochodów takich jednostek.

Należy zauważyć, że łączny skutek finansowy wynikający z nowej ustawy jest dla JST pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o 24,8 mld zł w roku 2025 w stosunku do poprzedniego systemu, a w perspektywie najbliższej dekady o ponad 345 mld zł.

Jest to realizacja jednego z celów reformy finansów samorządu terytorialnego dotyczącego wzmocnienia i ustabilizowania finansów JST poprzez zwiększenie dochodów własnych, od których zależą możliwości realizacji zadań i rozwoju samorządów. Tym samym zwiększyła się samodzielność finansowa samorządów, które w większym stopniu mogą decydować o tym, ile i na co przeznaczyć dochodów uzyskanych w wyniku zmian systemowych.

Nowy system finansowania jednostek samorządu terytorialnego powstał, aby zobiektywizować obliczanie środków finansowych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Finansowanie samorządów opiera się na zastosowaniu algorytmów wykorzystujących obiektywne, mierzalne za pomocą danych statystycznych, parametry, co zapewnia przejrzystość, obiektywność i adekwatność kryteriów podziału środków. Racjonalne i algorytmiczne naliczanie środków finansowych dla każdego samorządu oznacza, że kwota finansowania jest wynikiem zastosowania parametrów charakteryzujących daną kategorię jednostek samorządu terytorialnego, które pozwalają na obiektywne ustalenie dochodów wszystkich jednostek zaliczanych do danej kategorii.

Należy mieć na uwadze, że ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego ma charakter generalny (ogólny), co oznacza, że nie jest możliwe uwzględnianie w niej indywidualnej, wyjątkowej i unikalnej sytuacji każdej z kilku tysięcy jednostek samorządowych w kraju. Zamiast tego, wprowadza obiektywne zasady ustalania dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

W odniesieniu do pytania o środki finansowe przeznaczone w ostatnich latach na wsparcie gmin szczególnie obciążonych ruchem turystycznym informuję, iż z uwagi na brak danych umożliwiających określenie, które gminy są „szczególnie obciążone ruchem turystycznym”, poniżej przedstawiam dostępne dane dla województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach rządowych programów wsparcia finansowego dla samorządów - gminom woj. warmińsko-mazurskiego wg stanu na koniec 2025 r. wypłacono łącznie 3 380 018 226,55 zł, z tego:

- 3 216 514 145,13 zł w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych,
- 163 504 081,42 zł w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Informuję, że dane gromadzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego na potrzeby m.in. późniejszych analiz i monitoringu nie obejmują klasyfikacji terytorialnej innej niż ogólnie przyjęta, tj. możliwe jest pobranie informacji o środkach dla gmin, powiatów, miast na prawach powiatu, województw. Dodatkowo, w związku z tym, że beneficjentami Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych były również związki jst – możliwe jest również wyodrębnienie tej kategorii.

Decyzjami przygotowanymi przez Ministerstwo Finansów przekazano następujące środki dla gmin województwa warmińsko-mazurskiego na realizację zadań własnych w latach:

- 2021 roku w wysokości 3 568 876 zł. Dofinansowane zadania nie były realizowane w ramach programów wsparcia samorządów;
- 2022 roku w wysokości 5 000 000 zł. Dofinansowane zadanie nie było realizowane w ramach programu wsparcia samorządów.
- 2023 roku w wysokości 8 861 169,72 zł. Dofinansowane zadania nie były realizowane w ramach programów wsparcia samorządów;
- 2024 roku w wysokości 6 183 703,07 zł, z tego kwota 3 983 409,25 zł na zadania realizowane w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030” oraz kwota 2 200 293,82 zł na zadania realizowane poza programami wsparcia samorządów;
- 2025 roku w wysokości 10 471 949,53 zł, z tego kwota 8 371 652,21 zł na zadania realizowane w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030” oraz kwota 2 100 297,32 zł na zadania realizowane poza programami wsparcia samorządów.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów